

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра нової та новітньої історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної і науково-педагогічної роботи та рекрутації
Проф. Бурвильок С. В.
2017р.

**УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ В ПЕРІОД
ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалаврів

галузь знань 03 – «Гуманітарні науки»
спеціальність 032 Історія та археологія
спеціальність 014 Середня освіта (Історія)

освітня програма «Історія, правознавство, суспільствознавство»
освітня програма «Історія, європейстика, археологія»

Луцьк – 2017

Робоча програма навчальної дисципліни «Український національно-визвольний рух в період Другої світової війни» для студентів за спеціальностями: 032 «Історія та археологія; 014 «Середня освіта (Історія)» «__» _____ 2017 р.

Розробник: Ленартович О. Ю., професор кафедри нової та новітньої історії України, докт. іст. наук.

Рецензент: Крамар Ю. В., завідувач кафедри всесвітньої історії, докт. іст. наук, доцент.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри нової та новітньої історії України

протокол № 4 від 28.01.2017 р.

Завідувач кафедри (проф. Баран В. К.)

Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією історичного факультету

протокол № 4 від 2 березня 2017 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету (інституту) (Карліна О. М.)

Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 5 від 15 лютого 2017 р.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни "Український національно-визвольний рух в період Другої світової війни" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, напряму – 032 «Історія та археологія; 014 «Середня освіта (Історія)»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є український національно-визвольний рух в роки Другої світової війни: причини його виникнення, основні учасники, методи та засоби боротьби, тактика та стратегія військових підрозділів, міжнаціональні відносини, роль і місце України в міжнародній політиці, наслідки боротьби для населення України.

Міждисциплінарні зв'язки: курс тісно пов'язаний із загальним курсом історії України нового та новітнього періоду та краєзнавством.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Національно-визвольний рух в міжвоєнний період 1921-1939 рр.
2. Національно-визвольний рух в 1940-х – 1950-х рр.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 43 / 2 кредити ECTS.

1. Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо - кваліфікац. рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 2	03 – «Гуманітарні науки» 01 – Освіта	денна форма навчання
Заг. кількість годин – 43	Спеціальність 032 Історія та Археологія 014 Середня освіта (Історія)	Вибіркова
Модулів – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»	Рік підготовки – 4
ІНДЗ: є		Семестр – 7
		Лекцій – 24
		Контрольні роботи – 9 год.
Тижневих годин (для денної форм навчання): аудиторних – 2 год. індивід. робота 0,3 год.		Індивід. роб. 4 год. Форма контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни "Національно-визвольний рух в Україні у роки Другої світової війни" є наступне:

- поглиблення знань студентів з проблем Другої світової війни;
- допомогти зрозуміти причини виникнення та генези українського національно-визвольного руху;
- проаналізувати поняття – український націоналізм, національно-визвольний рух, фашизм, нацизм, інтегральний націоналізм, тоталітаризм;
- визначити роль України в міжнародній політиці 1930-х - 1940-х рр.;
- проаналізувати наслідки Другої світової війни для населення України.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни "Національно-визвольний рух в Україні у роки Другої світової війни" є наступне:

- виховувати у студентів почуття патріотизму, пошани до історичного минулого свого народу;
- визначити головні чинники виникнення національно-визвольного руху;
- простежити основні напрямки формування ідеології українського націоналізму;
- визначити особливі та загальні риси розвитку ідеї необхідності національної державності;
- проаналізувати зміни у тактиці та стратегії національно-визвольного руху;
- розглянути механізми реалізації національної ідеї на різних історичних відтинках часу;
- висвітлити взаємозв'язок між національно-визвольними рухами у республіках СРСР;
- сприяти виробленню в студентів навичок наукової роботи, формуванню в них власної думки з даної проблеми, а також національної самосвідомості.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні етапи розвитку національно-визвольного руху;

- чинники що стимулювали розвиток та поширення національно-визвольного руху напередодні та в роки Другої світової війни;
- головні завдання які ставили перед собою політичні партії та можливість їх реалізації у конкретних суспільно-політичних умовах;
- поняття пов'язані із зародженням та реалізацією ідей незалежності;
- понятійно-термінологічний апарат.

вміти:

- застосовувати методіку роботи із джерельною базою;
- аналізувати проблемні питання з питань державотворення;
- аналізувати та узагальнювати конкретно-історичний матеріал;
- користуватися історичною термінологією.

3. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1: Національно-визвольний рух в міжвоєнний період 1921-1939 рр.

Тема 1: Державна політика польського уряду щодо українського населення в 1920-30-х рр. (2 год.) Національна політика уряду ендеків. Суспільно-економічне становище населення західноукраїнських земель. Аграрна реформа в Польщі.

Тема 2: Зародження політичних партій та громадських організацій на Закарпатті. (2 год.). Становлення та розмежування політичних сил. Самоорганізація українських політичних сил. Громадські організації та їх діяльність.

Тема 3: Встановлення радянської влади на західноукраїнських землях 1939-1941 рр. (2 год.). Пакт Молотова-Рібентропа. Суспільно-політичні зміни напередодні німецько-фашистської окупації. Державний терор на західноукраїнських землях.

Тема 4: Національно-визвольний рух на першому етапі Другої світової війни. (2 год.). Українське питання на першому етапі Другої світової війни. Підготовка ОУН до національної революції. Репресивна політика радянської влади напередодні німецько-фашистської окупації України.

Тема 5: Загострення суспільно-політичної ситуації в СРСР 1939-1941рр. (2год.). Радянсько-німецькі стосунки напередодні агресії. Зміни в ставленні населення краю до радянської влади. Політична доктрина ОУН напередодні Великої Вітчизняної війни.

Змістовий модуль 2. Національно-визвольний рух в 1940-х – 1950-х рр.

Тема 6: Український визвольний рух в період німецько-фашистської окупації (6год.). Німецько-фашистська окупація України (адміністративна система на окупованих територіях України, зміни у східній політиці Рейху). ”Поліська Січ” Бульби - Боровця. Антифашистський рух на території України. Політична концепція ОУН в роки Другої світової війни. Тактика і стратегія УПА у період переходу фронтів.

Тема 7: Соціально-політична обстановка на Західних землях України наприкінці Другої світової війни. (2год.). Відновлення радянської державно-адміністративної системи в Україні. Відновлення репресій. Депортаційно-переселенські процеси в Україні.

Тема 8: Визвольний рух на території України у перші повоєнні роки 1945-1953 рр. (4год.). Зміни у політичній доктрині ОУН та тактиці УПА на другому етапі війни та у перші повоєнні роки. Боротьба радянської влади з національно-визвольним рухом у перші повоєнні роки.

Тема 9: Зміна політичної та військової доктрини ОУН-УПА 1944-1950рр. (2год.). Підготовка та проведення 1ВЗ УГВР. Концепція державного устрою УССД. Військова тактика УПА.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.			Інд.	Сам. Роб.
1	2	3		4	5	6
1. Змістовний модуль 1. Національно-визвольний рух в міжвоєнний період 1921-1939 рр.						

Тема 1. Державна політика польського уряду щодо українського населення в 1920-30-х рр.	2	2					
Тема 2. Зародження політичних партій та громадських організацій на Закарпатті.	2	2					
Тема 3. Встановлення радянської влади на західноукраїнських землях 1939-1941 рр.	2	2					
Тема 4. Національно-визвольний рух на першому етапі Другої світової війни.	2	2					
Тема 5. Загострення суспільно-політичної ситуації в СРСР 1939-1941рр.	6	2					4
Разом за змістовним модулем 1	14	10					4
1. Змістовний модуль 2. Національно-визвольний рух в 1940-х – 1950-х рр.							
Тема 6. Український визвольний рух в період німецько-фашистської окупації.	10	6			4		
Тема 7. Соціально-політична обстановка на Західних землях України наприкінці Другої світової війни.	2	2					
Тема 8. Визвольний рух на території України у перші повоєнні роки 1945-1953 рр.	4	4					

Тема 9. Зміна політичної та військової доктрини ОУН-УПА 1944-1950рр.	7	2				5
Разом за змістовним модулем 2	23	14		4		5
Усього годин	46	24		4		9

5. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені програмою курсу.

6. Самостійна робота

Опрацювати поняття: український націоналізм, національно-визвольний рух, пацифікація, комасація, парцеляція, право сервітутів, національна політика, „Волинська політика”, „Політична програма державної політики Польщі на Волині”, Українська Парламентська Репрезентація, Інтегральний націоналізм, колективізація, націоналізація, репресії, холокост, колабораціоналізм, шовінізм, інтернаціоналізм, тактика, стратегія, політична концепція, депортаційно-переселенські процеси, державно-адміністративна система, Українська Головна Визвольна Рада, Українська Самостійна Соборна Держава, соціальна база, тоталітарний режим, сталінізм, дисидентський рух, Українська Гельсінська Група, Народний Рух України за перебудову.

7. Індивідуальні завдання

ІНДЗ виконується студентом у вигляді наукового реферату загальним обсягом не менше дванадцяти друкованих сторінок. Обов'язковими елементами роботи є титульна сторінка, зміст, вступ основна частина, висновки, список використаних джерел. Максимальна оцінка 10 балів.

Перелік тем:

1. Політична боротьба ОУН в міжвоєнний період.
2. Церковно - політичне життя Західної України напередодні Другої світової війни.
3. Загострення політичної ситуації у Європі напередодні Другої світової війни.

4. Підготовка ОУН до національної революції.
5. Суспільно-політичні зміни в Україні напередодні німецько-фашистської окупації.
6. Державний терор на західноукраїнських землях 1939-1941рр..
7. Причини невдач Червоної армії у перші місяці радянсько-німецької війни.
8. Адміністративна система на окупованих теренах України.
9. Східна політика Рейху в роки Другої світової війни.
10. Тактика та стратегія ОУН-УПА в 1941-1944рр..
11. Польсько-українські стосунки в роки Другої світової війни.
12. Відновлення радянської державно-адміністративної системи в Україні.
13. Відновлення репресій радянської влади в перші повоєнні роки.
14. Депортаційно-переселенські процеси в Україні 1944-1947рр..
15. Загострення суспільно-політичної ситуації в Україні у повоєнний період 1944-1953рр..
16. Боротьба радянської влади з національно-визвольним рухом у перші повоєнні роки 1944-1953рр..
17. Колективізація, як основний напрямок політики радянської влади щодо західноукраїнського селянства у 1944-1950рр..
18. Утвердження тоталітарного режиму на західноукраїнських землях.
19. Форми та методи боротьби радянської влади з українським націоналізмом.
20. Демографічні зміни в Україні у першій половині 20ст..
21. Трансформація національно-визвольного руху в 1950-х-70-х рр.
22. Партизанський рух на Волині 1941-1944рр.
23. Армія Крайова на Волині.
24. Українська Повстанська Армія (формування, тактика, стратегія).
25. "Поліська Січ" отамана Т. Бульби – Боровця.
26. Депортаційно-переселенські процеси 1944-1947рр.
27. Зміни у політичній концепції ОУН та тактиці УПА в роки Другої світової війни.

8. Методи навчання

Навчання студентів проводиться різними методами, зокрема, лекційні заняття, виконання індивідуальних творчих завдань, самостійна робота, контрольна робота.

9. Форма підсумкового контролю

Формою підсумкового контролю є залік.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Основними методами діагностики успішності студентів є індивідуальна робота у вигляді співбесід, виконання ІНДЗ та написання контрольних робіт.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на контрольних роботах:

1 бал – студент може розрізнити об'єкт навчання і відтворити деякі його елементи, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.

2 бали - студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт навчання, виявляє здатність елементарно викладати думку, може відтворити кілька термінів, явищ, без зв'язку між ними; повинен вибрати вірний варіант відповіді.

3 бали – студент відтворює менше половини навчального матеріалу; виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, відсутні сформовані вміння та навички.

4 бали – студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу; здатний відтворювати його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну дію, описує явища, процеси без пояснень причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях, самостійне опрацювання матеріалу викликає труднощі, здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання.

5 балів – студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, здатен відтворити його з

помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати, орієнтується в хронології, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами, відповіді не послідовні та нелогічні.

6 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв’язанні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

7 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії та факти, встановлює причинно-наслідкові зв’язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади, застосовуючи вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно користується термінологією; складає таблиці та схеми.

8 балів – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв’язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв’язки і залежності між явищами, фактами, загалом контролює власну діяльність; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

9 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить поняття, здатен до самостійного опрацювання матеріалу.

10 балів – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначити тенденції та протиріччя процесів, робить аргументовані висновки. Критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї використовує додаткові джерела та матеріали,

самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію як альтернативну.

11 балів – студент володіє узагальненими поняттями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати його, ставити і розв’язувати проблеми, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них.

12 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, вміє ставити і розв’язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, самостійно виконує науково-дослідну роботу, логічно і творчо викладає матеріал у письмовій формі.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

В оцінюванні змістових модулів враховується аудиторна робота студента, систематична робота на лекційних заняттях, результати написання модульних контрольних робіт. Окремо оцінюється ІНДЗ. Підсумкова форма контролю – залік.

Змістовий модуль – 12 балів – підготовка і робота на семінарах, 3 бали – за активну систематичну підготовку до лекційних та семінарських занять.

Поточний контроль (макс = 30 балів)		Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
15	15	10	30	30	100

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
--	-------------	-------------------------------

		для екзамену, курсової роботи (проект), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
67-74	D		
60-66	E	Задовільно	
1-59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання іспиту)

12. Методичне забезпечення:

Волинь у міжвоєнний період, Другій світовій війні та перші повоєнні роки (1921-1953рр.) // Методичний матеріал на допомогу викладачам, вчителям, студентам вищих учбових закладів. – Луцьк, 1999. – 28 с. Рекомендовано до друку Вченою радою Волинського державного університету імені Лесі Українки, протокол № 5 від 29.01.1999 р.

Контрольні запитання:

- 1.М. Міхновський-засновник українського націоналістичного руху.
- 2.Є. Коновалець-творець українського війська.
- 3.М. Грушевський-перший президент УНР.
- 4.Національна політика уряду ендеків.
- 5.Суспільно-економічне становище населення західноукраїнських земель напередодні Другої світової війни.
- 6.Аграрна реформа в Польщі.
- 7."Волинська політика" Генріха Юзефського.
- 8."Політична програма державної політики Польщі на Волині" Олександра Гавко-Новака.
- 9.Становище освіти та української культури в "Другій Речі Посполитій".
- 10.Самоорганізація українських політичних сил в Польщі 1920-30-х рр.
- 11.Комуністична партія Західної України.

12. Діяльність Українського Волинського об'єднання (УВО).
13. Політична боротьба ОУН в міжвоєнний період.
14. Два напрямки у церковно - політичному житті Західної України.
15. Загострення політичної ситуації у Європі напередодні Другої світової війни.
16. Підготовка ОУН до національної революції.
17. Суспільно-політичні зміни напередодні німецько-фашистської окупації.
18. Державний терор на західноукраїнських землях.
19. Початок радянсько-німецької війни.
20. Адміністративна система на окупованих теренах України.
21. Східна політика Рейху.
22. Тактика та стратегія ОУН-УПА в роки Другої світової війни.
23. Польсько-українські стосунки в роки Другої світової війни.
24. Відновлення радянської державно-адміністративної системи в Україні.
25. Відновлення репресій в перші повоєнні роки.
26. Депортаційно-переселенські процеси в Україні.
27. Загострення суспільно-політичної ситуації в Україні у повоєнний період.
28. Боротьба з національно-визвольним рухом у перші повоєнні роки.
29. Колективізація, як основний напрямок політики радянської влади щодо західноукраїнського селянства.
30. Утвердження тоталітарного режиму на західноукраїнських землях.
31. Форми та методи боротьби радянської влади з українським націоналізмом.
32. Демографічні зміни в Україні.
33. Трансформація національно-визвольного руху в 1950-х-70-х рр.
34. Національно-визвольний рух на Україні в період "перебудови".
35. Відродження національної державності в Україні.

Завдання для проведення модульних контрольних робіт:

Модульна контрольна робота №1

Варіант №1.

1. Дайте характеристику національній політиці уряду "ендеків" на Волині у 1920-х рр..

2.Визначіть загальний стан економічного розвитку західноукраїнського регіону у міжвоєнний період 1920-30 ті рр..

Варіант №2.

1.Охарактеризуйте основні риси “Волинської політики” Г. Юзефського.

2.Визначіть основні причини поширення націоналістичної ідеології серед українського загалу наприкінці 1920-х початок 30-х років.

Варіант №3.

1.Дайте характеристику становища української освіти та культури в Другій Речіпосполитій.

2.Відтворіть організаційну структуру ОУН 1920-х -30-х рр.

Варіант №4.

1.Дайте характеристику церковно-політичного життя на західноукраїнських землях 1920-30-х рр..

2.Охарактеризуйте діяльність КПЗУ 1919-1938 рр.

Варіант №5.

1.Дайте характеристику політичній доктрині ОУН напередодні Другої світової війни.

2.Охарактеризуйте причини підписання та наслідки реалізації пакту Молотова-Ріббентропа.

Варіант №6.

1.Визначіть тактику, стратегію та мету боротьби центристських політичних партій на прикладі Українського Волинського об'єднання.

2.Дайте характеристику процесу радянізації західноукраїнських земель.

Варіант №7.

1.Визначіть характерні особливості інтегрального націоналізму.

2. Назвіть політичну та економічну мету колективізації.

Варіант №8.

1. Поясніть навіщо в процесі радянізації (1939-1941 рр.) було змінено кількість адміністративних одиниць на західноукраїнських землях.

2. Дайте характеристику репресивним заходам радянської влади в 1939-41 рр.

Варіант №9.

1. Визначіть причини загострення суспільно-політичної ситуації в Європі наприкінці 1930-х рр..

2. Визначіть причини саморозпуску КПЗУ в 1938 р.

Варіант №10.

1. Поясніть, що означає термін радянізація.

2. Дайте характеристику внутрішньопартійній ситуації в ОУН в 1939-41 рр.

Модульна контрольна робота №2

Варіант №1.

1. Відтворіть німецьку адміністративну систему на окупованій території України.

2. Дайте характеристику діяльності похідних груп ОУН в 1941 р.

Варіант №2.

1. Визначіть причини проголошення 30 червня 1941 р. Акту про відродження Української держави у Львові.

2. У роки Другої світової війни на Україні існував новопетлюрівський рух. Доведіть чи спростуйте тезу.

Варіант №3.

1. Дайте характеристику діяльності Т. Бульби-Боровця в період літа-осені 1941 р.

2. В роки Другої світової війни існував анти німецький фронт УПА. Доведіть чи спростуйте тезу.

Варіант №4.

1. Дайте характеристику діяльності Т. Бульби-Боровця в період 1942-43 рр.
2. Дайте характеристику українсько-польським взаєностосункам в роки Другої світової війни.

Варіант №5.

1. Дайте характеристику політичній доктрині ОУН-б наприкінці Другої світової війни (1943-1944 рр.).
2. Охарактеризуйте тактику УПА в 1943 р. на початку 1944 р.

Варіант №6.

1. В 1944 р. УПА почала практикувати тактику рейдів окремих підрозділів. Визначіть причини їх проведення, мету, окресліть країни до яких вони відбувалися.
2. Охарактеризуйте заходи радянської влади щодо ліквідації ОУН та УПА в 1944-1945 рр.

Варіант №7.

1. Визначіть причини чому УПА продовжувала боротьбу після звільнення територій України від німецько-фашистської окупації.
2. Визначіть основні стереотипи пропагандистської діяльності ОУН.

Варіант №8.

1. Визначіть мету створення Української головної визвольної ради.
2. Визначіть різницю між повстанською та партизанською тактикою УПА.

Варіант №9.

1. Визначіть причини малої ефективності заходів радянської влади щодо ліквідації українського визвольного руху.
2. Назвіть причини розпуску УПА в 1952 р. Хто віддав відповідний наказ?

Варіант №10.

1. Назвіть командирів УПА від початку її створення до розпуску в 1952 р.

2. Розкрийте значення тези ОУН-б – “єдиний антибільшовицький фронт поневолених народів” (коли вона з’явилася, як реалізовувалася).

13. Список джерел:

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти: Міркування щодо походження й поширення націоналізму. – 2-е вид. перероблене. / Б. Андерсон. – К.: “Критика”, 2001. – 270 с.

2. Антонюк Я. Діяльність СБ ОУН на Волині. / Ярослав Антонюк. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2007. – 176 с.

3. Андрусів І., Француз А. Станіславщина: двадцять буремних літ (1939–1959). Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. / І. Андрусів, А. Француз. – Рівне-Івано-Франківськ, 2001. – 300 с.

4. Бабюк А. В Шумських лісах. / А. Бабюк. – Ланівці: “Галичина”. 1992. – 45 с.

5. Баган О. Націоналізм і націоналістичний рух. Історія та ідеї. / О. Баган. – Дрогобич: “Відродження”, 1994. – 192 с.

6. Балей П. Фронда Степана Бандери в ОУН 1940 р. Причини і наслідки. / Петро Балей. – Las Vegas, NV, USA, 1997. Перевидано К., 1996. – 373 с.

7. Бандурка І. Вони були молодими: жінки антикомуністичного підпілля. // Час – Time. – 25 жовтня. – К., 1996. – С. 4.

8. Баран В., Токарський В. Україна: західні землі: 1939–1941 рр. / Володимир Баран, Василь Токарський. – Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2009. – 448 с.

9. Биленко С. На охране тыла страны. Истребительные батальоны и полки в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг. / С. Биленко. – М.: “Наука”, 1988. – 290 с.

10. Борець Ю. Шляхами лицарів ідеї і чину. / Юрій Борець. – Дрогобич: “Відродження”, 1995. – 327 с.
11. Бофони: грошові документи ОУН і УПА. / Авт.-упорядник О.О. Клименко; За ред. В.М. Даниленка. – К.: Університет банківської справи Національного банку України, 2008. – 192 с.
12. Борщевич В. Автономна православна церква на Волині. / Володимир Борщевич. – Луцьк: Редакційно-видавничий відділ ВДУ, 1998. – 98 с.
13. Бойдуник О. Як дійшло до створення Організації Українських Націоналістів. // Євген Коновалець і його доба. – Мюнхен: Б. в., 1974. – 361 с.
14. Бойко Ю. Шлях нації. / Юрій Бойко. – Львів: “Українське слово”, 1992. – 126 с.
15. Боярчук П. На Сибір і додому. / П. Боярчук. // Волинь. – 1993. – 27 квітня.
16. Беземський Г. Державотворча діяльність УПА. // Народна справа. – 2002. – 12 вересня.
17. Безсмертя. Книга пам'яті України. 1941–1945. / П.П. Панченко, С.М. Андрушко, О.С. Артёмов та ін. – К.: “Книга пам'яті України”, 2000. – 944 с.
18. Бухало Т. Тарас Боровець і польське питання. // Сім днів. – 2003. – 11 липня (№ 28). – С. 10.
19. Вассиян Ю. Суспільно-філософські нариси. / Юліан Вассиян. - Чикаго, 1955. – 156 с.
20. Веденєєв Д., Єгоров В. Меч і тризуб. / Д. Веденєєв, В. Єгоров. // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКДБ–КГБ – № 1/2. – К., 1998. – С. 365–386.
21. Веденєєв Д., Биструхін Г. “Повстанська розвідка діє точно й відважно...”. / Документальна спадщина підрозділів спеціального призначення Організації українських націоналістів та Української повстанської армії. 1940–1950-і роки. / Д.В. Веденєєв, Г.С. Биструхін. К.: К.І.С., 2006. – 568 с.

22. Веденєєв Д. Підпільна діяльність ОУН в Західній Україні у 1939–1941 роках. / Д. Веденєєв. // Історія України. – 2001. – № 12 – березень – С. 3–11.
23. Веденєєв Д., Биструхін Г. Меч і тризуб. / Розвідка і контррозвідка руху українських націоналістів та УПА. 1920–1945. / Д.В. Веденєєв, Г.С. Биструхін. – К.: “Тенеза”, 2006. – 408 с.
24. Великая Отечественная война 1941–1945. Военно-исторические очерки: В 4 кн. Кн. 1: Суровые испытания. / Гл. ред. Н.М. Раманичев. М.: “Наука”, 1998. – 544 с.
25. Великая Отечественная война 1941–1945. Военно-исторические очерки: В 4 кн. Кн. 2: Перелом. / Гл. ред. В.И. Фесенко. – М.: “Наука”, 1998. – 501 с.
26. Великая Отечественная война 1941–1945. Военно-исторические очерки: В 4 кн. Кн. 3: Освобождение. / Гл. ред. Б.Н. Петров. – М.: “Наука”, 1998. – 510 с.
27. Великая Отечественная война 1941–1945. Военно-исторические очерки: В 4 кн. Великая Отечественная война 1941–1945. Военно-исторические очерки: В 4 кн. Кн. 4: Народ и война. / Гл. ред. В.А. Пронько. – М.: “Наука”, 1999. – 367 с.
28. Великая отечественная война 1941–1945. Энциклопедия. / Н.А. Асташин, Е.Л. Валева, Я.В. Вишняков, О.Н. Киселев, Ю.В. Кудрина и др. – М.: ОЛМА Медия Групп, 2010. – 672 с.
29. Вернигора М. Про рейди УПА. / М. Вернигора. // Визвольний шлях. № 11. – Лондон, 1972. – С. 1101–1109.
30. Верига В. Втрати ОУН в часі Другої світової війни. / В. Верига. – Торонто: “Новий Шлях”, 1991. – 208 С.
31. Винниченко І. Примусове переселення та депортації населення України в 1920-1950-х роках. / І. Винниченко. // Зона. – 1994. – № 7. – К. – С. 38–43.
32. Вовк О. Організаційне оформлення УПА в контексті політичної ситуації. // Волинь і Холмщина 1938–1947 рр.: польсько-українське протистояння та його відлуння. Дослідження, документи, спогади. / Гол. ред. кол. Я. Ісаєвич. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2003. – 420 с.

33. Вовк О. Державотворча діяльність УПА. // Українська Повстанська Армія у боротьбі проти тоталітарних режимів. / Гол. ред. кол. Я. Ісаєвич. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2004. – С. 126–131.
34. Волинь в Другій світовій війні та перші повоєнні роки. / Матеріали наукової історико-краєзнавчої конференції присвяченої 50-й річниці перемоги над фашизмом. – 19–20 квітня. – Луцьк: Вид. ВДУ ім. Лесі Українки, 1995. – 108 с.
35. Возз'єднання західноукраїнських земель з Радянською Україною. / Під ред. Ю.Ю. Сливки, В.І. Масловського, М.М. Швагуляка та ін. – К.: “Наукова думка”, 1989. – 488 с.
36. Возняк С., Гай Й., Хвостін М. Кожне слово, кожен крок їх – зрада. / С.М. Возняк, Й.М. Гай, М.П. Хвостін. – Ужгород: “Політвидав”, 1979. – 112 с.
37. Возняк П. Їх справжнє обличчя зрада. / П.В. Возняк. – Ужгород: “Політвидав”, 1974. – 128 с.
38. Вісин В. Опір поляків і українців радянському режимові у Волинській області в 1939–1941 рр. / Валентин Вісин. // У пошуках правди. / Збірник матеріалів міжн. наукової конференції: “Українсько-польський конфлікт на Волині в роки Другої світової війни: генезис, причини, перебіг і наслідки”. Луцьк, 20–23 травня 2003 р. / Упорядник В.К. Баран, М.М. Кучерепа, М.В. Моклиця, В.І. Гребенюк. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волинського державного університету ім. Лесі Українки, 2003. – 135–143с.
39. Волкогонов Д. Тріумф і трагедія: Політичний портрет Й.В. Сталіна: У 2 кн. / Д.А. Волкогонов. – К.: “Політвидав України”, 1990. – 671 с.
40. В'ятрович В. До проблеми формування ідейно-програмових засад українського визвольного руху 1920-х – 1950-х рр. / Володимир В'ятрович. // Український визвольний рух: Науковий збірник. Ред. кол.: Володимир В'ятрович, Роман Грицьків (від. ред.), Ярослав Дашкевич та ін. – Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Центр дослідів визвольного руху, 2007. – Зб. 9. – С. 61–82.

41. Гайвас Я. Доба великого перелому. / Я. Гайвас. // Визвольний шлях. – 1984. – № 10. – С. 1174–1188.
42. Галамай С. Боротьба за визволення України 1929–1989. / Степан Галамай. / Репринтне видання. – Львів: “Каменярь”, 1993. – 343 с.
43. Гришин-Грищук І. Нюрнберзький процес виправдав антигітлерівські та антисталінські дії ОУН-УПА. / І. Гришин-Грищук. // Шлях перемоги. – 1997. – 23 січня. – С. 5–11.
44. Гогун А. Между Гітлером и Сталином украинские повстанцы. / А. Гогун. – Петербург, 2004. – 410 с.
45. Гогун А. Сталинские командос. Украинские партизанские формирования. Малоизученные страницы истории. 1941–1944. / А. Гогун. – М.: Центрполиграф, 2008. – 477 с.
46. Гридень В. Чи можна було уникнути проливу крові з поляками (1939–1945)? / В. Гридень. // Вісті комбатанта. 1991. – № 2. – С. 35–46.
47. Гриньох І. Українська Головна Визвольна Рада. / Іван Гриньох. // Сучасність. – Нью-Йорк, 1974. – Ч. 7–8. – С. 66–78.
48. Гринів О. Українська націологія між світовими війнами. Історичні нариси. / Олег Гринів. – Львів: “Світ”, 2008. – 432 с.
49. Гірняк К., Чуйко О. Фронт Української Революції (Причинок до історії збройної боротьби на Волині). / К. Гірняк, О. Чуйко. – Торонто: Б. в., 1979. – 88 с.
50. Глухий О. Німецькі фашисти – люті вороги українського народу. / О. Глухий. – М.: “Политиздат”, 1942. – 74 с.
51. Головка М. Суспільно-політичні організації та рухи України в період Другої світової війни 1939–1945 рр.. / Микола Леонтійович Головка. – К.: “Олан”, 2004. – 704 с.

52. Голубев С., Грачева Л. Правда и вымысел о Второй мировой войне. / С.И. Голубев, Л.Е. Грачева. – М., 1996. – 589 с.
53. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття. / Тарас Гунчак. – К.: “Либідь”. – 1993. – 288 с.
54. Данилюк В. Вірити занадто боляче...Волинь: хроніка подій 1939–1944 років. / Володимир Данилюк. – Луцьк: “Ініціатива”, 1995. – 224 с.
55. Данилюк В. Щоб ворог не бачив і дурень не чув... / В. Данилюк. // Віче. – 12 грудня. – Луцьк. 1996. – С.6.
56. Данилюк В., Кучерепа М., Хлопук Ю. Через могили до вічності...Або життя і смерть Колківської республіки. / В. Данилюк, М. Кучерепа, Ю. Хлопук. // Молода Волинь. – 1993. – 10 вересня.
57. Денисюк В. Літопис Камінь-Каширщини. / Володимир Денисюк. – Луцьк: “Надстир’я”, 2001. – 524 с.
58. Дзьобак В. Отаман Тарас Бульба-Боровець: (Штрихи до політичного портрету). / Володимир Дзьобак. – К.: Ін-т історії України НАНУ, 1995. – 174 с.
59. Дзьобак В. Тарас Бульба-Боровець і його військові підрозділи в українському русі опору (1941–1944 рр.). / Володимир Дзьобак. – К.: Інститут історії України НАН України, 2002. – 260 с.
60. Дмитрук В. Вони боролись за волю України. У 3 т. – Т. 3. / Участь ОУН і УПА у національно-визвольній боротьбі українського народу в 1941–1956 рр. за матеріалами Волині і Полісся. / В.Г. Дмитрук. – Луцьк: Вид. обласна друкарня, 2006. – 404 с.
61. Дмитренко О. Організація усної пропаганди ОУН і УПА (1944–1950-і рр.). / О.М. Дмитренко. // Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету Волинського державного університету імені Лесі Українки. – Випуск 7. / Ред. кол.: Баран В.К. (гол. ред.), Колесник В.П. (заст. гол. ред.), Франчук Є.І. (заст. гол. ред.). – Луцьк: В-во Волинського державного університету імені Лесі Українки, 2002. – С. 28–35.

62. Івасюта М. Нариси історії колгоспного будівництва в західних областях УРСР / Михайло Кирилович Івасюта. – К.: АН УРСР, 1962. – 316 с.
63. Ільюшин І. Протистояння УПА і АК (Армії Крайової) в роки Другої світової війни на тлі діяльності польського підпілля в Західній Україні. / Ігор Ільюшин. – К.: Інститут історії України НАН України, 2000. – 288 с.
64. Ільюшин І. Волинська трагедія 1943–1944 рр. / Ігор Ільюшин. – К.: Інститут історії України НАН України, 2003. – 313 с.
65. Ільюшин І. Бойові дії ОУН і УПА на анти польському фронті. / Ігор Ільюшин. // Організація українських націоналістів і Українська повстанська армія. Історичні нариси. Від. ред. С.В. Кульчицький. – К.: “Наукова Думка”, 2005. – С. 222–303.
66. История Второй мировой войны 1939–1945 гг. В 12 т. / Институт Всеобщей истории АН СССР, Ин-т истории АН СССР. – Т. 8: Крушение оборонной стратегии фашистского блока. / Ред. кол. Е.П. Егоров, Н.М. Черепанов, А.А. Бабаков и др. – Москва: “Воениздат”, 1977. – 536 с.
67. История Второй мировой войны 1939–1945 гг. В 12 т. / Институт Всеобщей истории АН СССР, Ин-т истории АН СССР. – Т. 9: Освобождение территории СССР и европейских стран. Война на Тихом океане и в Азии / Ред. кол. М.И. Семиряга, И.И. Шинкарев, В.И. Артюхина-Московиченко. – М.: “Воениздат”, 1978. – 576 с.
68. Історія міст і сіл УРСР. Волинська область. / Гол. ред. колегія: Тронько П.Т., Бажан М.П., Білогуров М.К. та ін. – К.: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії АН УРСР, 1970. – 745 с.
69. Історія українського селянства. В 2 т. – Т. 2. / Авт. кол.: О.В. Андросчук, В.К. Баран, А.В. Блануца та ін. / Ред. рада: В.М. Литвин (голова), В.М. Геєць, В.М. Даниленко та ін. – К.: Національна академія наук України, Інститут історії України “Наукова думка”, 2006. – 655 с.

70. Історія українського війська 1917–1995. / В. Гриневич, Л. Гриневич, Б. Якимович та ін. / Упорядник Я. Шашкевич. – Львів: “Світ”, 1996. – 840 с.
71. Іщенко А. Український національний рух в німецьких документах (1943–1945 рр.). // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвідомчий науковий збірник / Від. ред. Р.Я. Пиріг. – Вип. 1: Архів і особа. – К.: І-тут археографії і джерелознавства НАН України, 1999. – С. 262–267.
72. Іщук О., Ніколаєва Н. Ліквідація органами державної безпеки УРСР підпільних типографій Організації українських націоналістів у 1944–1954 рр. / Іщук Олександр Степанович, Ніколаєва Наталія Борисівна. – К.: Б.в., 2007. – 38 с.
73. Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму. / За ред. Георгій Касьянов. – К.: “Либідь”, 1999. – 352 с.
74. Касьянов Г. До питання про ідеологію Організації українських націоналістів (ОУН): Аналітичний огляд. / Георгій Касьянов. – К.: Ін-т історії НАН України, 2003. – 40 с.
75. Кентій А. Отаман Тарас Бульба. / А.В. Кентій. // Політика і час. – 1992. – № 4. – С. 75–82.
76. Кентій А. Нариси історії організації українських націоналістів (1929–1941 рр.). / А.В. Кентій. – К.: Інститут історії України НАН України, 1998. – 201 с.
77. Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів в 1941–1942 рр. / А.В. Кентій. – К.: Інститут історії України НАН України, 1999. – 201 с.
78. Кентій А. Українська повстанська армія в 1942–1943 рр. / А.В. Кентій. – К.: Інститут історії України НАН України, 1999. – 287 с.
79. Кентій А. Українська повстанська армія в 1944–1945 рр. / А.В. Кентій. – К.: Інститут історії України НАН України, 1999. – 220 с.

80. Кентій А. Нарис боротьби ОУН-УПА в Україні (1946–1956 рр.). / А.В. Кентій. – К.: Інститут історії України НАН України, 1999. – 183 с.
81. Коваль М. Україна у Другій світовій війні (1939–1945 рр.): Спроба концептуального бачення. / М.В. Коваль. – К.: “Вища школа”, 1994. – 58 с.
82. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. / Володимир Косик. – Париж – Нью-Йорк – Львів: “Атлас”, 1993. – 660 с.
83. Кукурудза А. Упівські загони на Берестейщині та Пінщині. // Українська Повстанська Армія у боротьбі проти тоталітарних режимів / Гол. ред. Я. Ісаєвич. – Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2004. – С. 121–125.
84. Кульчицький С. Акт 30 червня 1941 року. / С.В. Кульчицький. // Проблема ОУН-УПА: Попередня історична довідка. – К.: Інститут історії України НАН України, 2000. – 128 с.
85. Кучерепа М. М., Дмитрук В. Г., Прокопчук В. І. Волинь у міжвоєнний період (1921–1939 рр.): Методичний матеріал на допомогу викладачам, вчителям, студентам вищих учбових закладів. / М.М. Кучерепа, В.Г. Дмитрук, В.І. Прокопчук. – Луцьк: Редакційно-видавнича група “Реабілітовані історією”, 1994. – 60 с.
86. Кучерепа М., Вісин В. Волинь: 1939–1941 рр. Навчальний посібник. / Микола Кучерепа, Валентин Вісин. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2005. – 486 с.
87. Лисенко О. Боротьба збройних відділів ОУН і УПА з радянським карально-репресивним апаратом. / О.Є. Лисенко. // Організація українських націоналістів і Українська повстанська армія. Історичний нарис / За ред. С. Кульчицького. К.: “Наукова думка”, 2005. – К, 2005. – С. 303–394.
88. Мірчук П. Українська Повстанська Армія. 1942–1952: Док. і матеріали. / Петро Мірчук. – Львів: Б.в., 1991. – 448 с.

89. Мірчук П. Нарис історії Організації українських Націоналістів. – Т1. 1920–1939 рр. / Петро Мірчук. / За ред. Степана Ленкавського. – Мюнхен – Лондон – Нью-Йорк, 1968. Перевидано у Львові, 2003. – 642 с.
90. Націоналізм. Теорії нації та націоналізму від Йогана Фіхте до Ернеста Гелнера. Антологія. 2-ге видання (перероблене і доповнене). / Упорядники Олег Проценко, Василь Лісовий. - К: Наукове товариство ім. Вячеслава Липинського, “Смолоскип”, 2006. – 684 с.
91. Парсаданова В. Депортации населения Западной Украины и Западной Белоруссии в 1939–1941 гг. / В. С. Парсаданова. // Новая и новейшая история. – 1989. – № 2. – С. 26–44.
92. Петренко Р., “Омелько”, “Юрко”. Слідами армії без держави. / Роман Петренко. / За ред. Галини Петренко. – Київ – Торонто: “Українська Видавнича Спілка”, 2004. – 272 с.
93. Служинська З. Рід людський в Україні. / Зиновія Служинська. – Львів: Львівський державний медичний інститут, 1995. – 114 с.
94. Стародубець Г. ОУН(б) в українському національно-визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941–1943 рр.). / Галина Миколаївна Стародубець. – Тернопіль: “Підручники і посібники”, 2002. – 144 с.
95. Стародубець Г. Українське повстанське запілля (друга половина 1943 – початок 1946 років). / Галина Миколаївна Стародубець. – Тернопіль: “Підручники і посібники”, 2006. – 527 с.
96. Царук Я. Трагедія волинських сіл 1943–1944 рр. Українські і польські жертви збройного протистояння. Володимир-Волинський район. / Ярослав Царук. / Вступна стаття Ярослава Ісаєвича. – Львів: Ін-т джерелознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2003. – 189 с.
97. Ярош Б. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях у 30–50-ті роки ХХ ст. (Історико-політичний аспект). / Богдан Олексійович Ярош. – Луцьк: “Настир’я”, 1995. – 175 с.

